ದಾಮೋದರ ವ್ರತ

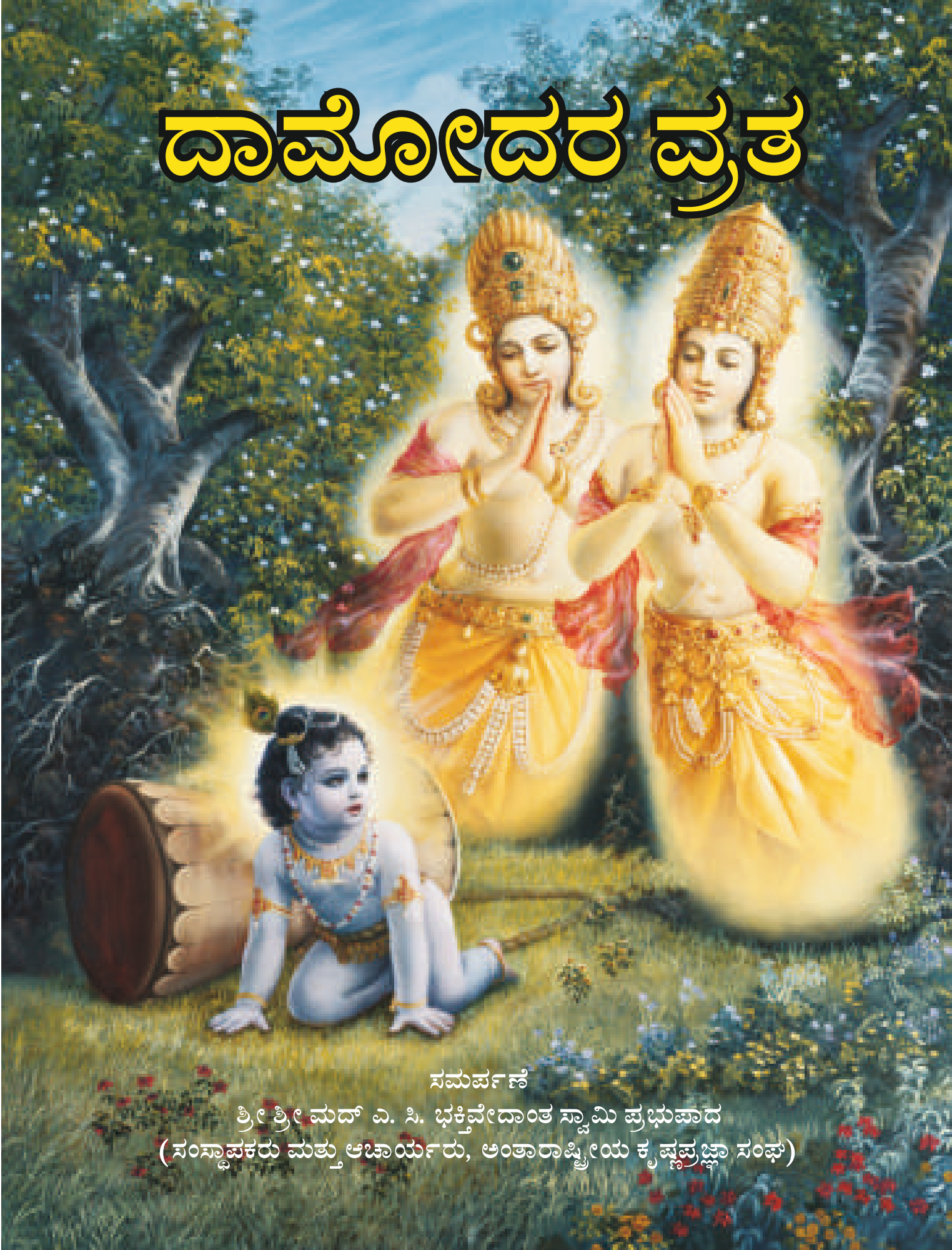

ಸಮರ್ಪಣೆ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಮದ್ ಎ. ಸಿ. ಭಕ್ತಿವೇದಾಂತ ಸ್ವಾಮಿ ಪ್ರಭುಪಾದ

(ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯರು, ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಜ್ಞಾ ಸಂಘ)

ದಾಮೋದರ-ವ್ರತದ ಮಹತ್ವ

ಭಕ್ತರು ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಪೂಜಾ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪದ್ಮ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ ಆಚರಣೆ, ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಉರ್ಜಾ-ವ್ರತ ಕೂಡ ಒಂದು.

ಉರ್ಜಾ-ವ್ರತವನ್ನು (ಇದನ್ನು ದಾಮೋದರ ವ್ರತ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ) ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ (ಅಕ್ಟೋಬರ್ - ನವೆಂಬರ್) ಭಕ್ತಿ ಪೂರಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ, ದಾಮೋದರ ರೂಪದ ಭಗವಂತನ ಪೂಜೆಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ದಾಮ ಎಂದರೆ ಹಗ್ಗ ಮತ್ತು ಉದರ ಎಂದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ. ತಾಯಿ ಯಶೋದಾಳಿಂದ ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಈ ದಾಮೋದರ ಹೆಸರು.

ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರನು ತನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರನಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸ ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ದೇವೋತ್ತಮನನ್ನು ಸಂಪ್ರೀತಗೊಳಿಸಲು ಭಕ್ತರು ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ನೇಮ ನಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವರು. ಸೂತ ಗೋಸ್ವಾಮಿ ಅವರ ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಪದ್ಮ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ: ನೀತಿ ನಿಯಮದಂತೆ ಯಾರು ಉಪವಾಸ ಕೈಗೊಂಡು ದಾಮೋದರ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಂತಹವರ ಬಳಿಯಿಂದ ಯಮದೂತರು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ವೈದಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವಂತೆ 100 ಶ್ರೇಷ್ಠ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ದಾಮೋದರ ವ್ರತ ಆಚರಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ.

ಕಾರ್ತಿಕವು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಾಸವಾಗಿದ್ದು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದು. ಈ ತಿಂಗಳ ಮುಖ್ಯ ದೇವರು ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಧಾರಾಣಿ. ಈ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ವ್ರತವು

ಉತ್ತಮ ಫಲ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ವ್ರತಗಳ ಆಚರಣೆಯ ಪ್ರಭಾವವು ಒಂದು ನೂರು ಜೀವಿತ ಕಾಲದವರೆಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ದಾನ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಬರುವ ಫಲವು ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ವ್ರತದ ಕೋಟಿಯ ಒಂದನೇ ಭಾಗಕ್ಕೂ ಸಮ ಇಲ್ಲ. ಈ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವರಿಗೆ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ನಿವಾಸ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಕೋಟ್ಯಂತರ ವರ್ಷಗಳ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವರು.

ದಾಮೋದರ ವ್ರತ ಆಚರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ?

ದಾಮೋದರ ವ್ರತ ಆಚರಣೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

★ ಬೆಳ್ಳಂ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ. ಪದ್ಮಪುರಾಣ ಹೇಳುತ್ತದೆ: ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬೇಗ ಎದ್ದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆಯುವರು.

★ ಹರೇ ಕೃಷ್ಣ ಮಹಾ ಮಂತ್ರದ ಒಂದು ಮಾಲೆಯನ್ನಾದರೂ ಜಪಿಸಿ.
ಈ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ನೀವು ಉಪವಾಸ ವ್ರತ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಗೌಡೀಯ ವೈಷ್ಣವರು ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸವಿಡೀ ಉದ್ದಿನ ಬೇಳೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವರು. 'ಕಾರ್ತಿಕ ಉಪವಾಸ ಆಚರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು' ಎಂದು ಸ್ಕಂದ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ನಾರದ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

★ ಶ್ರೀಲ ಪ್ರಭುಪಾದರು ರಚಿಸಿರುವ ಕೃಷ್ಣ ಗ್ರಂಥದ ಒಂಬತ್ತು ಮತ್ತು ಹತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಓದಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ದಾಮೋದರನ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಲೀಲೆಗಳ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

★ ವೈವಿಧ್ಯವಾದ ಸಸ್ಯಾಹಾರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ.
ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲಾಗದು. ಅಂತಹ ನಿಷೇಧಿತ

ವಸ್ತುಗಳ ಕುರಿತ ವಿವರಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡಿ www.iskconbangalore.org/offering food-to-krishna.

★ ದಾಮೋದರ - ಆರತಿ ಮಾಡಿ. ನೀವು ದಾಮೋದರ ಅಷ್ಟಕವನ್ನು ಹಾಡಿ ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರನಿಗೆ ತುಪ್ಪದ ದೀಪ ಬೆಳಗಬಹುದು. ದಾಮೋದರ ಅಷ್ಟಕ ಹಾಡು ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಹಾಡಿಗಾಗಿ ನೀವು ಇಲ್ಲಿಂದ www.iskonbangalore.org/damodara-ashtaka ಡೌನ್ ಲೋಡ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪದ್ಮ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ : 'ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರನಿಗೆ ತುಪ್ಪದ ದೀಪ ಅಮರ್ಪಿಸುವರೋ ಅವರು ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಧಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು.' ತುಪ್ಪದ ದೀಪ ಅರ್ಪಿಸುವ ವೈಭವವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

★ ತುಳಸಿದೇವಿಗೂ ತುಪ್ಪದ ದೀಪ ಅರ್ಪಿಸಿ ರಾಧಾ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರ ಚರಣ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬಹುದು.

ನೀವು ನಿಮ್ಮ ನೆರೆಯವರನ್ನು, ಬಂಧು-ಮಿತ್ರರನ್ನು ಆರತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ. ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರನಿಗೆ ತುಪ್ಪದ ದೀಪ ಬೆಳಗುವ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿ.

ಇಸ್ಕಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ದೀಪೋತ್ಸವ

ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಕಾನ್‌ನ ಎಲ್ಲ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದೀಪೋತ್ಸವ ಆಚರಿಸಲಾಗುವುದು. ಭಕ್ತರು ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರನಿಗೆ ತುಪ್ಪದ ದೀಪ ಬೆಳಗಿ ದಾಮೋದರಾಷ್ಟಕವನ್ನು ಹಾಡುವರು. ಈ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಲು ನಿಮ್ಮ ಸಮೀಪದ ಇಸ್ಕಾನ್ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡಿ.

ಹರೇ ಕೃಷ್ಣ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯ : www.iskconbangalore.org/center-list

ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರನಿಗೆ ಭಕ್ತರಿಂದ ತುಪ್ಪದ ದೀಪ ಸಮರ್ಪಣೆ

ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪದ ದೀಪ ಅರ್ಪಿಸುವ ವೈಭವ

ಇವುಗಳನ್ನು ಸ್ಕಂದ ಪುರಾಣದಿಂದ ಆಯ್ದದ್ದು (ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮ ಮತ್ತು ನಾರದ ಮುನಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂವಾದ)

★ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರನಿಗೆ ತುಪ್ಪದ ದೀಪ ಅರ್ಪಿಸುವುದರಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಜನ್ಮಗಳ ಪಾಪಗಳು ತೊಡೆದುಹೋಗುತ್ತವೆ.

★ ಯಾವುದೇ ಮಂತ್ರ ಪಠಿಸದಿರಬಹುದು, ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡದಿರಬಹುದು ಮತ್ತು ಪರಿಶುದ್ಧತೆ ಆಚರಿಸದಿರಬಹುದು, ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರನಿಗೆ ತುಪ್ಪದ ದೀಪ ಅರ್ಪಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ ಹೊಂದುತ್ತದೆ.

★ ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಕೇಶವನಿಗೆ ತುಪ್ಪದ ದೀಪ ಹಚ್ಚುವುದು ಯಜ್ಞಗಳ ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಮ.

★ ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಶ್ರೀ ಕೇಶವನಿಗೆ ತುಪ್ಪದ ದೀಪ ಅರ್ಪಿಸಿ ಸಂತೃಪ್ತಗೊಳಿಸಿದರೆ ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ಪೂರ್ವಜರು ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯುವರು.

★ ಯಾರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ದೀಪ ಅರ್ಪಿಸಿದರೆ, ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನು ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಫಲಿತಾಂಶ ನೀಡುವನು.

★ ಈ ದಾಮೋದರ ಮಾಹೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ದೀಪ ಅರ್ಪಿಸಿದರೆ ಅವರು ವೈಭವ ಹೊಂದಿ ಅದೃಷ್ಟವಂತರಾಗುವರು.

★ ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೇಶವನಿಗೆ ದೀಪ ಅರ್ಪಿಸುವುದರಿಂದ ಪುನೀತವಾಗದಂತಹ ಪಾಪಗಳು ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ.

★ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಹೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರನಿಗೆ ದೀಪ ಅರ್ಪಿಸುವುದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಯಾವುದೇ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಲ್ಲದ ಶಾಶ್ವತ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ದಾಮೋದರ ಲೀಲೆ

ಒಮ್ಮೆ ಯಶೋದ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗನಿಗೆ ಹಾಲುಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಲು ಉಕ್ಕುತ್ತಿರುವುದು ಅವಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಅವಳು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಹಾಲಿನತ್ತ ಧಾವಿಸಿದಳು. ತಾಯಿ ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಯಶೋದ ಅಲ್ಲಿ ಕಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಣ್ಣೆ ಮಡಕೆಯನ್ನು ಒಡೆದು ಹಾಕಿದ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಏಕಾಂತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇವಿಸ ತೊಡಗಿದ. ಜೊತೆಗೆ ಹುಸಿ ಕಣ್ಣೀರು!

ಮರಳಿ ಬಂದ ಯಶೋದ ಮಗನಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಹುಡುಕಾಡಿದಳು. ಅವನು ಮರದ ದೊಡ್ಡ ಹೊರಳುಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವುದು ಕಂಡಿತು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೋಲು ಹಿಡಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರಿದ ಕೃಷ್ಣ ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ಸಿಗದ ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಯಶೋದ ಅವನ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದಳು. ದೇವೋತ್ತಮನು ಪರಮ ಭಕ್ತೆ ಯಶೋದೆಗಾಗಿ ಮಗುವಾಗಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ. ಕೊನೆಗೂ ಅವಳು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದಳು. ಅವನ ಹೆದರಿದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಯಶೋದ ಕೋಲನ್ನು ಎಸೆದು ಅವನಿಗೆ ಬೇರೆ ರೀತಿ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು. ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಲು ಮುಂದಾದಳು. ಆದರೆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಹಾಗೆ ಕಟ್ಟುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಹಗ್ಗ ಸಾಲದಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಹಗ್ಗ ತಂದು ಜೋಡಿಸಿದರೂ ಸಾಲದಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಅವಳು ಆಯಾಸಗೊಂಡಳು. ಅವಳ

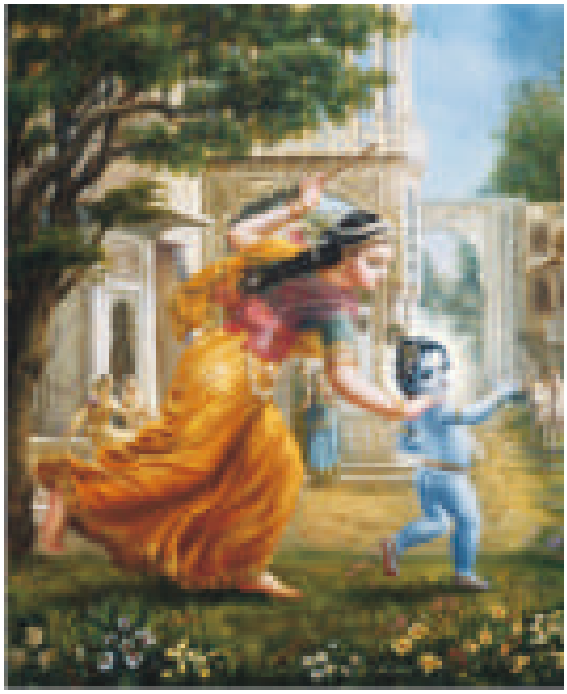

ಶ್ರಮವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಕೃಷ್ಣನು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆ ತೋರಿ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾದ.

ತಾಯಿ ಯಶೋದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಮಗುವಾಗಿ ತನ್ನ ಲೀಲೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಗುವಿನ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ನಿಜ, ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನನ್ನು ಯಾರೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಗದು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಪರಿಶುದ್ಧ ಭಕ್ತರ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಲು ಅವನು ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದ. ಕೃಷ್ಣ ಮೊಸರಿನ ಮಡಕೆ ಒಡೆದದ್ದು ಮತ್ತು ಯಶೋದ ಅವನನ್ನು ಹೊರಳುಕಲ್ಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ ಪ್ರಸಂಗ ನಡೆದದ್ದು ದೀಪಾವಳಿಯಂದು ಎಂದು ಶ್ರೀಲ ವಿಶ್ವನಾಥ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಠಾಕೂರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಭಗವಂತನ ಈ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಮದ್ ಭಾಗವತದ 10ನೇ ಸ್ಕಂಧ, 9ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರಾಷ್ಟಕ

(ಕೃಷ್ಣ ದ್ವೈಪಾಯನ ವ್ಯಾಸರ ಪದ್ಮಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾರದ ಮುನಿ ಮತ್ತು ಶೌನಕ ಋಷಿ ಇವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸತ್ಯವ್ರತ ಮುನಿಯು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.)

ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ್ ದಾಮೋದರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ದಾಮೋದರಾಷ್ಟಕವೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು. ಸತ್ಯವ್ರತ ಮುನಿಯು ಹೇಳಿದ ಈ ಸ್ತೋತ್ರವು ಪ್ರಭು ದಾಮೋದರನನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. (ಶ್ರೀ ಹರಿಭಕ್ತಿವಿಲಾಸ - 2.16.198)

ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರಾಷ್ಟಕ

ನಮಾಮೀಶ್ವರಂ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ರೂಪಂ
ಲಸತ್ ಕುಂಡಲಂ ಗೋಕುಲೇ ಭ್ರಜಮಾನಂ
ಯಶೋದಾಭಿಯೋಲೂ ಖಲಾದ್ ಧಾವಮಾನಂ
ಪರಾಮೃಷ್ಟಮ್ ಅತ್ಯಂತತೋ ದ್ರುತ್ಯ ಗೋಪ್ಯಾ

ನಿತ್ಯ ಸತ್ ಚಿತ್ ಆನಂದ ರೂಪಿಯಾದ ಸರ್ವೋನ್ನತ ಪ್ರಭು ದಾಮೋದರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮೀನಿನ ಆಕಾರದ ಕುಂಡಲಗಳು ಅವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ತೂಗುತ್ತಿವೆ. ಗೋಕುಲದ ದಿವ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ತಾಯಿ ಯಶೋದೆಯು ಮೊಸರು ಕಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಡಕೆಯನ್ನು ಒಡೆದು, ನೇತು ಹಾಕಿದ್ದ ಪಾತ್ರೆಯಿಂದ ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಕದ್ದ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಹೆದರಿ, ತನ್ನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ್ದ ಮರದ ಒರಳಿನಿಂದ ಓಡಲೆತ್ನಿಸಿ, ಹಿಂದಿನಿಂದ ಇನ್ನು ಬೇಗ ಬಂದ ಯಶೋದೆಯ ಕೈಗೆ ಅವನು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡನು. (1)

ರುದಂತಂ ಮುಹುರ್ ನೇತ್ರ ಯುಗ್ಮಂ ಮೃಜಂತಮ್
ಕರಾಮ್ಭೋಜ-ಯುಗ್ಮೇನ ಸಾತಂಕ-ನೇತ್ರಮ್
ಮುಹುಃ ಶ್ವಾಸ-ಕಂಪ-ತ್ರಿರೇಖಾಂಕ-ಕಂಠಮ್
ಸ್ಥಿತ ಗ್ರೈವಂ ದಾಮೋದರಂ ಭಕ್ತಿಬದ್ಧಮ್

(ತಾಯಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ಬೆತ್ತವನ್ನು ನೋಡಿ) ಅವನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ತಾವರೆಯಂತಹ ಕೈಗಳಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆದರಿಕೆ ತುಂಬಿದೆ. ಶಂಖದಂತೆ ಮೂರು ರೇಖೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಮುತ್ತುಗಳ ಕೊರಳ ಹಾರವು, ಅವನು ಅಳುತ್ತಾ ವೇಗವಾಗಿ ಉಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿದೆ. ಯಾರ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಗ್ಗದಿಂದಲ್ಲದೆ ತಾಯಿಯ ಶುದ್ಧ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಬಂಧಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ದಾಮೋದರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. (2)

ಇತೀದೃಕ್ ಸ್ವ-ಲೀಲಾಭಿರ್ ಆನಂದ-ಕುಂಡೇ
ಸ್ವ ಘೋಷಂ ನಿಮಜ್ಜಂತಮ್ ಆಖ್ಯಾಪಯಂತಮ್
ತದೀಯೇಷಿತ-ಜ್ಞೇಷು ಭಕ್ತೈರ್ಜಿತತ್ವಂ
ಪುನಃ ಪ್ರೇಮತಸ್ತಂ ಶತಾವೃತ್ತಿವಂದೇ

ಇಂತಹ ಬಾಲ ಲೀಲೆಗಳಿಂದ ಅವನು ಗೋಕುಲದ ನಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ಆನಂದಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಸರ್ವೋನ್ನತ ವೈಭವದ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನರಾಗಿರುವ ಭಕ್ತರಿಗೆ, ಯಾರು ಶುದ್ಧ ಪ್ರೇಮಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾರೆಯೋ ಯಾರು ಭಯ ಮತ್ತು ಗೌರವಗಳ ಎಲ್ಲ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅಂತಹ ಭಕ್ತರು ಮಾತ್ರವೇ ತನ್ನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬಲ್ಲರು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಭು ದಾಮೋದರನಿಗೆ (ಅಧಿಕವಾದ) ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು ಸಲ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. (3)

ವರಂ ದೇವ ಮೋಕ್ಷಂ ನ ಮೋಕ್ಷಾವಧಿಂ ವಾ
ನ ಚಾನ್ಯಂ ವೃಣೇಽಹಂ ವರೇಷಾದ್ ಅಪೀಹ
ಇದಂ ತೇ ವಪುರ್ನಾಥ ಗೋಪಾಲ-ಬಾಲಂ
ಸದಾ ಮೇ ಮನಸ್ಯಾವಿರಾಸ್ತಾಂ ಕಿಮನ್ಯೈಃ

ಪ್ರಭು, ಸಮಸ್ತ ವರಗಳನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲು ನೀನು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ಸಾಯುಜ್ಯ ಮೋಕ್ಷವನ್ನಾಗಲಿ, ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ ನಿತ್ಯ ವೈಕುಂಠ ವಾಸವನ್ನಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಭಕ್ತಿಯ ಒಂಬತ್ತು ಬಗೆಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ವರವನ್ನಾಗಲಿ ಬೇಡುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಭುವೆ, ವೃಂದಾವನದ ಬಾಲಗೋಪಾಲನ ನಿನ್ನ ಈ ದಿವ್ಯ ರೂಪವು ಸದಾ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರಲಿ ಎಂದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ವರದಿಂದ ನನಗೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? (4)

ಇದಂ ತೇ ಮುಖಾಂಭೋಜಂ ಅತ್ಯಂತ ನೀಲೈರ್
ವೃತಂ ಕುಂತಲೈಃ ಸ್ನಿಗ್ಧ-ರಕ್ತೈಶ್ಚ ಗೋಪ್ಯಾ
ಮುಹುಶ್ಚುಂಬಿತಂ ಬಿಂಬ ರಕ್ತಾಧರಂ ಮೇ
ಮನಸ್ಯಾವಿರಾಸ್ತಾಂ ಅಲಂ ಲಕ್ಷ-ಲಾಭೈಃ

ಪ್ರಭುವೆ, ಕೆಂಪು ಛಾಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕರಿ ಕುರುಳುಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾದ ನಿನ್ನ ಮುಖ ಕಮಲವನ್ನು ತಾಯಿ ಯಶೋದೆಯು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಚುಂಬಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನಿನ್ನ ತುಟಿಗಳು ಬಿಂಬಫಲದಂತೆ ಕೆಂಪಾಗಿವೆ. ನಿನ್ನ ಮುಖ ಕಮಲದ ಈ ಸುಂದರ ದೃಶ್ಯವೇ ಸದಾ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರಲಿ. ಇತರ ಸಾವಿರಾರು ವರಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲ. (5)

ನಮೋ ದೇವ ದಾಮೋದರಾನಂತ ವಿಷ್ಣೋ
ಪ್ರಸೀದ ಪ್ರಭೋ ದುಃಖ-ಜಲಾಬ್ಧಿ-ಮಗ್ನಮ್
ಕೃಪಾ-ದೃಷ್ಟಿ-ವೃಷ್ಟ್ಯಾತಿದೀನಂ ಬತಾನು
ಗೃಹಾಣೇಶ-ಮಾಂ ಅಜ್ಞಾಮೇಧ್ಯಕ್ಷಿದೃಶ್ಯಃ

ದೇವೋತ್ತಮ ಪ್ರಭುವೆ, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ದಾಮೋದರನೆ! ಅನಂತನೆ! ವಿಷ್ಣುವೆ! ಒಡೆಯನೆ, ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಪ್ರಭುವೆ! ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆ ತೋರಿಸು. ನಿನ್ನ ಈ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರಿ, ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ದುಃಖಗಳ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿರುವ ಈ ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಮೂರ್ಖನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸು, ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಗೋಚರನಾಗು. (6)

ಕುವೇರಾತ್ಮಜೌ ಬದ್ಧ-ಮೂರ್ತ್ಯೈರ್ಯ ಯದ್ವತ್
ತ್ವಯಾ ಮೋಚಿತೌ ಭಕ್ತಿ-ಭಾಜೌ ಕೃತೌ ಚ
ತಥಾ ಪ್ರೇಮ-ಭಕ್ತಿಂ ಸ್ವಕಾಂ ಮೇ ಪ್ರಯಚ್ಛ
ನ ಮೋಕ್ಷೇ ಗ್ರಹೋ ಮೇಽಸ್ತಿ ದಾಮೋದರೇಹ

ಪ್ರಭು ದಾಮೋದರನೆ, ಕುಬೇರನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಾದ ಮಣಿಗ್ರೀವ ಮತ್ತು ನಳಕೂವರರನ್ನು ನಾರದ ಮುನಿಯ ಶಾಪದಿಂದ ನೀನು, ಹಗ್ಗದಿಂದ ಒರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಮಗುವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಮಹಾಭಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನನಗೆ ನೀಡು. ಅದೊಂದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಮೋಕ್ಷದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ. (7)

ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ದಾಮ್ನೇ ಸ್ಫುರದ್-ದೀಪ್ತಿ-ಧಾಮ್ನೇ
ತ್ವದೀಯೋದರಾಯಾಥ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಧಾಮ್ನೇ
ನಮೋ ರಾಧಿಕಾಯೈ ತ್ವದೀಯ ಪ್ರಿಯಾಯೈ
ನಮೋಽನಂತ ಲೀಲಾಯ ದೇವಾಯ ತುಭ್ಯಂ

ಪ್ರಭು ದಾಮೋದರನೇ, ಮೊದಲು ನಿನ್ನ ಉದರವನ್ನು ಬಂಧಿಸಿರುವ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆಮೇಲೆ ಸಮಸ್ತ ವಿಶ್ವದ ಧಾಮವಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯ ಉದರಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಧಾರಾಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅನಂತ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. (8)